

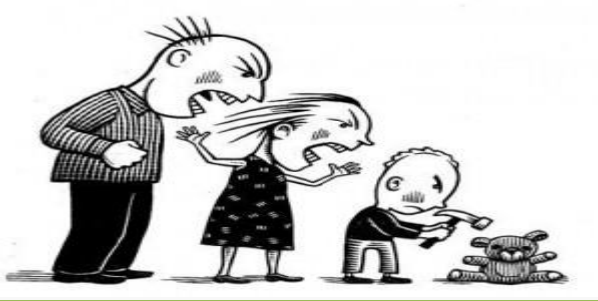
OKULLARDA ŞİDDET VE ZORBALIĞIN ÖNLENMESİNDE AİLELERE ÖNERİLER

Şiddet ve zorbalık nedir?

Dünya Sağlık Örgütü şiddet ve zorbalığı, "*kişinin bilinçli olarak kendisine, başkasına, bir gruba veya bir topluluğa karşı yaralama, ölüm, psikolojik zarar, gelişme geriliği ya da yoksunlukla sonuçlanan ya da sonuçlanma olasılığı olan, tehdit ederek veya gerçekten, fiziksel zorlama ya da güç kullanılması*" olarak tanımlamaktadır.

Şiddetin nedenleri/kaynakları

- Şiddet, öğrenilen bir davranıştır. Hem medyada sunulan şiddeti kendine rol-model alanlar, hem de geçmişinde şiddete maruz kalanlar, uygun zemin bulduklarında başkasına şiddet uygulamaktadır.

- Medya ve bağımlılık yapıcı madde kullanımı, şiddetin temel kaynakları olarak gösterilmektedir.
- Çocukların aile tarafından gözetim altında tutulmaması ve rehberlik edilmemesi, sert davranılması, disiplin amaçlı fiziksel cezalar verilmesi, sosyal desteğin eksik olması.
- Suç işleyen ya da madde kullanan arkadaş çevresi, arkadaş
- çevresindeki doğrudan kıskırtmalar (fiziksel zarar, alay, hakaret vb.). Disiplin sorunu olan okullarda kuralların açık olmayışı ve tutarsız bir şekilde uygulanması,
- Öğrenci davranışlarına belirsiz ve dolaylı tepkiler verilmesi,
- Öğretmen ve yöneticilerin, öğrencilerin yanlış davranışlarına ilişkin olarak görüş ayrılığına düşmeleri veya okul kurallarını tam olarak bilmemeleri
- Yanlış davranışların göz ardı edilmesi,
- Öğrencilerin, okulda kuralların uygulandığına inanmamaları.
- Düşük düzeydeki akademik başarı,
- Okula olan bağlılık düzeyinin düşüklüğü,
- Okul koşulları ve iklimi,
- Çeteye katılmaları.

Şiddet ve zorbalığın En Sık Yaşandığı Yerler:

Pek çok araştırmacı, okulun içindeki zorbalığın, okula geliş gidiş sırasındaki zorbalıktan çok daha sık olduğunu, okuldaki "*oyun bahçesinin*" en tipik yer olduğunu, bunu "*koridorlar*", "*sınıfın içi*", "*kantin ve tuvaletlerin*" izlediğini, yatılı okullarda zorbalığın en yaygın olarak "*yatakhane*"de olduğunu belirlemiştir.

Şiddetin En Sık Yaşandığı Zamanlar:

Okullar tarafından tutulan olay kayıtlarına bakıldığında, okullarda görülen şiddet olaylarının en fazla kış aylarında olduğu, okulun açılma ve kapanma aylarında şiddet olaylarının daha az olduğu görülmektedir.

Araştırma sonuçlarına bakarak şiddetin en sık yaşandığı yer ve zaman birlikte değerlendirildiğinde, şiddet olaylarının en çok, kontrolün daha az, belki de hiç olmadığı ortam ve zamanlarda yaşandığı görülmektedir.

Şiddet olaylarının bu özelliğinin, müdahale alanlarını açık olarak gösterdiği söylenebilir.

Şiddet göstermeden güçlü, kuvvetli; zayıflık belirtmeden yumuşak ol. Hz Ömer

Tablo 1. Öğrenciler, Şiddete Uğradıklarında Kime Başvurmaktadırlar?

Sıra	Başvurulan Kişi	Oran (%)
1	Arkadaşlarına	43,6
2	Öğretmenlerine	36,7
3	Anne Babalarına	31,6
4	Rehber Öğretmene	17
5	Okul Yöneticilerine	14,8
6	Hiç Kimseye	20

- Bilinçaltına sorun çözme yöntemi olarak şiddeti yerleştiren ve öğrenen birey, kendini şiddet davranışıyla ifade etmektedir.
- Psikolojik ve davranışsal olarak şiddete neden olan hiperaktivite, dürtüsellik, zayıf davranış kontrolü, dikkat problemleri ve psikolojik bozukluklar.
- Okulun olumsuz kültür çevresi
- Akran grubunun özellikleri
- Aile ortamının özellikleri

Şiddet ve Zorbalığı Önlemede Ailelere Öneriler

- Çocuğu şiddetten uzak yetiştirmenin birinci adımı, çocuğun şefkatli-karakterli anne-babasıyla huzurlu bir ortamda büyütülmesidir.
- Ebeveyn, çocuğunu bütün güçlüklerden korumak yerine, ona sorumluluk duygusunu ve güçlükleri birlikte aşmayı öğretmelidir.
- Disiplin ve nasihatın yumuşak ve devamlı olması halinde etkili olduğu, olumlu model olmanın da önemi unutulmamalıdır.
- Aile ev içinde ve dışında çocuklara demokratik ebeveyn tutumları göstermelidir.
- Çocukların yanında şiddet içerikli film, dizi, program izlenmemeli ve bilgisayar oyunlarından uzak durulmalı.
- Çocukların arkadaşları ve sosyal hayatı yakından takip edilmeli ancak fazla müdahale edilmemelidir.
- İkamet edilen muhitte çetelerden, alkol ve uyuşturucudan uzak veya arındırılmış bir yerde yaşamalıdır.
- Ailenin yükünü bir ebeveynin tek başına taşıması yerine, anne-baba ve çocuğun da içinde olduğu bir takım oluşturup sorumluluklar ve hayat paylaşılmalıdır.
- Anne-baba, çocuğunu yorucu, zor işlerden korumak yerine çocuğunu hayata hazırlamak görevini üstlenmeli.
- Anne babalar ve öğrencilerin katılımıyla, okulda oluşturulması gereken geniş kapsamlı bir "okul güvenliğini sağlama planı"nın aktif rol üstlenmelidir.
- Anne babalar çocukların okulunda meydana gelen suç niteliğindeki olaylara ilişkin okul ile iletişim halinde olmalıdır.

- Anne -babalar , çocuklarının sorunlarını dinlemeli, çözümünü çocukla birlikte aramalıdır.
- Anne-baba çocuklarının, koydukları kurallara itaat etmesini beklemeli, ancak onların da kurallara itiraz hakkının olduğunu unutulmamalıdır. En etkili emrin de seçenek sunmak olduğu bilinmelidir.
- Anne- baba çocuğuna zaman zaman kızıp sinirlenebilir ancak önemli olan sonrasında öz eleştiri yapabilmeli ve haksız olduğu durumlarda çocuğundan özür dileyebilmelidir.
- Çocuğun ani sorularını cevaplayamayacak kadar meşgul olursa da ona sonradan zaman ayrılmalı ve hak ettiği ilgi gösterilmeli.
- Çocuk eğitiminde sevgi, ilgi, saygı, sabır ve güven kelimelerin sihirli kelimeler olduğu unutulmamalı. Çocuğunuzun ne düşündüğünü önemseydiğini hissettirmek ve kendisini ifade etmesinde cesaretlendirmekle sihirli kelimeleri harekete geçirdiği bilinmeli.
- Çocuğa insani değerler ve empati öğretilmeli ve aile bu değerleri yaşam tarzı haline getirmeli.

Kaynaklar:

1. Altındağ Rehberlik ve Araştırma Merkezinin "Okullarda Şiddetin Önlenmesi" konulu raporu
2. Prof. Dr. Selahiddin Öğülmüş A. Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi
3. Üsküdar Üniversitesi Rektörü ve psikiyatri uzmanı Prof. Dr. Nevzat Tarhan'ın Haber7.com sitesine Çocuk Yetiştirme röp.

BİTLİS REHBERLİK ve ARAŞTIRMA MERKEZİ

OKULDA ŞİDDET VE ZORBALIĞI ÖNLEMEDE AİLELERE ÖNERİLER